

The Exercise of Making The Criminal Case Verdicts Prejudicial Question for Civil Law Cases

Hukuk Davalarında Ceza Davalarının Sonucunun Bekletici Sorun Yapılması

ABSTRACT

In this study, the difference between the “prejudicial question” stipulated under Article 165 of Code of Civil Procedure numbered 6100 (“CCP”)¹ and preliminary issues, as well as the practice of making the criminal case verdicts prejudicial question in a civil law case, have been analyzed. In terms of the practice of this issue, the exercise of prejudicial question has been discussed pursuant to the discretion of court as well as the Court of Cassation practice.

KEYWORDS: Prejudicial question, civil procedure, criminal trial, civil trial, CCP Art.165, preliminary issue, connection between cases

ÖZET

Bu çalışmada 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (“**6100 sayılı Kanun**”) 165. maddesinde düzenlenen “bekletici sorun” kavramı ile benzer nitelikte olan “ön sorun” kavramı arasındaki ayrım ve özel olarak, bekletici sorun kurumunun uygulanmasında, ceza mahkemesinde görülmekte olan bir davanın, hukuk mahkemesi tarafından bekletici sorun yapılması meselesi üzerinde durulmuştur. Söz konusu uygulama bakımından, hukuk hâkiminin takdir yetkisi ve takdir yetkisinin kullanımı ile Yargıtay uygulaması da dikkate alınarak, bekletici sorun kurumunun nasıl kullanılması gerektiği tartışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELE: Bekletici sorun, hukuk muhakemesi, ceza yargılaması, hukuk yargılaması, HMK m.165, ön sorun, davalar arası bağlantı

I. INTRODUCTION

THE CONCEPT OF PREJUDICIAL QUESTION HAS BEEN literally stipulated under Article 165 of CCP for the first time. Although the circumstances which arise during the course of trial and prevent the adjudication properly as “casus” in abolished Code of Civil Code numbered 1086 (“Law No. 1086”)² were mentioned, no legislation regarding the prejudicial question has been stipulated in CCP. Although the concept of prejudicial question was not stipulated in Law No. 1086, it has been accepted by the doctrine and the Court of Cassation and exercised accordingly. During this period, various terms were used synonymously with the prejudicial question by the doctrine and the Court of Cassation. While it had caused use of various and contradicting terms, with CCP, stipulation of prejudicial question created a consensus on the terminology.

The prejudicial question has been considered a legal issue which should be evaluated and resolved in terms of incident qualification. If resolution of a case depends on the result of another case, in other words, if it is required to await the decision to be rendered by another court in order to solve the case at hand, then the mentioned circumstance creates a prejudicial question. In the event that the court of first instance determines mentioned circumstance; the court might decide to suspend the trial until the end of the other court’s trial. This study primarily explains the matter of prejudicial question in detail and then focuses on the problem whether the criminal case verdicts should be made as prejudicial question for civil law cases.

II. THE CONCEPT OF PREJUDICIAL QUESTION

A. In General

Generally, prejudicial question is explained in comparison with preliminary issue. In fact, prejudicial question occurs when an issue which can be examined as a preliminary issue becomes another case’s subject. In a broad sense, term of preliminary issue covers the term of prejudicial question.³ Even though there is a connection, prejudicial question arises when the disputes shall be resolved in separate courts and the outcome of one affects another. It is convenient to say for prejudicial question that a suspension of a dispute’s solution of a court which prevents the resolution until the connected

I. GİRİŞ

BEKLETİCİ SORUN KAVRAMI, TAM ANLAMıyla İLK kez, 6100 sayılı Kanun’un 165. maddesinde kendisine düzenleme bulmuştur. Daha önce yürürlükte olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda (“1086 sayılı Kanun”)² “hadise” olarak nitelendirilen, davanın görülmesi sırasında ortaya çıkan ve çözümlenmemesi durumunda davanın sıhhatli olarak sonuca bağlanmasına mani nitelikteki durumlardan bahsedilmişse de, 6100 sayılı Kanun’da düzenlendiği şekilde bekletici sorun düzenlemesine yer verilmemiştir. 1086 sayılı Kanun döneminde bekletici mesele kavramı, her ne kadar Kanun’un düzenlemesinde kendisine yer bulamamış olsa da, doktrin ve Yargıtay içtihatları ile kabul edilmekte ve uygulaması bu doğrultuda gerçekleştirilebilmekteydi. Bu dönemde, gerek doktrinde gerekse Yargıtay içtihatlarında, bekletici sorun ile aynı anlama gelen başka ifadeler kullanılmaktaydı. Bu durum birçok farklı tanımın kullanılmasına ve kavram kirliliğine sebebiyet vermekte iken, 6100 sayılı Kanun ile birlikte, bekletici sorun kavramı getirilmiş ve kavram bütünlüğü sağlanmıştır.

Bekletici sorun kurumu, hadise vasfı içerisinde değerlendirilmesi gereken ve bu vasa özgü olarak çözümlenmesi gereken hukuksal bir sorun olarak değerlendirilmiştir. Somut bir davada, eğer söz konusu bu davanın çözümlenmesi başka bir davanın neticesine bağlı ise, yani asıl davanın çözümlenebilmesi için öncelikle başka bir mahkemede görülen yargılamanın sonuçlanması gereklilik arz ediyorsa, söz konusu durum bir bekletici sorundur. Böyle bir durumun varlığının asıl davaya bakmakla görevli mahkeme tarafından tespit edilmesi halinde, diğer mahkemedeki yargılamanın sonucunun beklenilmesine karar verilebilecektir. Bu çalışmada, öncelikle bekletici sorun meselesi detaylarıyla açıklanmakta ve daha sonra özel olarak, ceza yargılamasının hukuk yargılamasında bekletici sorun yapıp yapılmaması meselesi üzerine yoğunlaşmaktadır.

II. BEKLETİCİ SORUN KAVRAMI

A. Genel Olarak

Genellikle bekletici sorun, ön sorun ile karşılaştırılarak anlatılmaktadır. Aslında bekletici sorun, bir davada ön sorun olarak incelenecek bir olayın, başka bir davanın konusu haline getirilmesi durumlarında karşımıza çıkmaktadır. Geniş anlamda ön sorun terimi, bekletici

dispute is solved by another court or authority.⁴ In the Article 165 of CCP, the prejudicial question stipulated as: *“A trial may be suspended until the end of another trial or decision of administrative authority in the event of that decision of the trial depends on the other court decision or decision of administrative authority partially or wholly.”* Prejudicial question may be facultative or essential in different situations. As a principle, a court is not obliged to await another court’s decision as prejudicial question except in some circumstances forced by law herein below. Therefore, it could be declared that a civil court judge is free to decide on prejudicial question except for circumstances of essential prejudicial question.

sorunu da içerir.³ Fakat aralarında bağlantı olmasına rağmen, ayrı ayrı mahkemelerde görülmesi gereken ve birinin sonucunun diğerinin sonucu bakımından belirleyici olacak olduğu durumlarda bekletici sorun söz konusudur. Bekletici sorunu, bir mahkemenin veya makamın görevi içerisinde kalan ve aralarında bağlantı olması nedeniyle diğer bir mahkemenin çözmekte olduğu uyuşmazlığın sonucunu da engelleyen sorunların görevli mahkeme veya makam tarafından çözümlenmesine kadar, diğer mahkemede görülmekte olan uyuşmazlığın çözümünün ertelenmesi,⁴ şeklinde tanımlamak mümkündür. 6100 sayılı Kanun’un 165. maddesinde düzenlenen bekletici sorun kavramı, bahsi geçen madde metninde; *“Bir davada hüküm verilebilmesi, başka bir davaya, idari makamın tespitine yahut dava konusuyla ilgili bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığına kısmen veya tamamen bağlı ise mahkemece o davanın sonuçlan-*

B. Circumstances of Essential Prejudicial Question

Obligation of suspension as prejudicial question arises merely in circumstances stipulated in law, otherwise the judge shall decide on suspension to make another court's decision as prejudicial question by analyzing the case at hand. The judge shall examine whether the conditions of prejudicial question are occurred. If so, the judge may decide on the occurrence of prejudicial question. Exceptions of this principle are circumstance of essential prejudicial question is explained herein below.

1. Constitutional Court Decisions as Prejudicial Question

In a trial, in case that the applicable legislation is alleged to be unconstitutional and the competent court decides the allegation is serious, the court may take the trial to the Constitutional Court with the unconstitutionality

masına veya idari makamın kararına kadar yargılama bekletilebilir.” şeklinde ifade edilmiştir. Bekletici sorun bazı durumlarda ihtiyari olduğu gibi bazı durumlarda da zorunluluk arz etmektedir. Kanunun zorunlu gördüğü aşağıda açıklanacak olan bazı haller dışında, kural olarak bir mahkemenin, görülmekte olan başka bir mahkemenin sonucunu bekletici sorun yapma zorunluluğu yoktur. Bu nedenle, zaruri bekletici sorun halleri dışında hukuk mahkemesi hâkiminin, bekletici sorun kararı verip vermemekte serbest olduğu söylenebilecektir.

B. Zaruri Bekletici Sorun Halleri

Bekletici sorun yapma zorunluluğu ancak kanunda sayılan hallerde gündeme gelecek olup, bunların dışındaki durumlarda hâkim, somut olayın şartlarına göre yorum yapacak ve başka mahkeme huzurunda görülen davanın bekletici mesele şartlarını taşıyıp taşımadığına karar verecektir. Hâkim bekletici sorunun şartlarının mevcut olup olmadığı yönünde bir inceleme yapacak ve şartla-

allegations. In this case, decision of the Constitutional Court shall be regarded as a prejudicial question by the competent court as per Article 152 of Turkish Constitution. The competent court shall decide on the merits of the case at hand if the Constitutional Court does not render a decision in five months period.⁵ The mentioned circumstance arises as one of the essential prejudicial question situations legislated by law.

2. Court of Jurisdictional Dispute Decisions as Prejudicial Question

Both civil court and administrative court shall not continue to trial until the Court of Jurisdictional Dispute renders its final verdict regarding the competence which is a matter of public order as per mentioned in doctrine as, *“In case that judicial remedy dispute is raised between civil court and administrative court, the civil court’s trial shall be suspended as prejudicial question until decision of the Court of Jurisdictional Dispute regarding the matter of competent; this means decision of the Court of Jurisdictional Dispute is suspended as prejudicial question. The court continues to the trial in the event of that the Court of Jurisdictional Dispute does not decide the final verdict within six months.”*⁶

3. Suspension by Enforcement Court as Prejudicial Question

In the Article 68 of Bankruptcy and Enforcement Law numbered 2004,⁷ the time that should be granted by enforcement court to the debtor in order to initiate a lawsuit for the determination of heritage in debt is mentioned. In the event of that the debtor files a lawsuit in order to determine the heritage in debt, the court which is authorized for annulment of objection must suspend the lawsuit due to a prejudicial question.⁸ In other words, the court grants time to one of the parties to initiate a lawsuit before a competent court and suspends the case at hand due to a prejudicial question.

4. Arbitrators Decisions as Prejudicial Question

In an arbitration case, the arbitrator grants time to one of the parties regarding some matters demanded by the party in order to file a determination case before the court. The arbitrator must suspend the case due to a prejudicial question, in the case that the party files a determination case in due time. The time can be granted by the arbitrator for; claim of forgery which should

rın oluştuğuna kanaat getirmesi halinde, bekletici sorun kararı tesis edebilecektir. Bu kuralın istisnasını oluşturan ve zaruri bekletici sorun yapılacağı kanunda özel olarak belirtilen haller aşağıda açıklanmıştır.

1. Anayasa Mahkemesi Kararının Beklenmesi

Yargılama esnasında, uygulanacak hukuk kuralının Anayasa’ya aykırı olduğunun iddia edilmesi ve o davaya bakmakla görevli mahkemenin de bu iddiayı ciddi olarak nitelendirmesi halinde, mahkeme söz konusu düzenlemeyi Anayasa’ya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine taşıyabilecektir. Bu halde Anayasa’nın 152. maddesi uyarınca mahkeme, Anayasa Mahkemesi’nin kararını bekletici sorun yapacaktır. Anayasa Mahkemesi konu hakkında beş ay içerisinde karar vermezse mahkeme, mevcut kurallara göre uyuşmazlığı çözüme bağlayacaktır.⁵ Bahsedilen bu durum, yasal düzenleme ile getirilmiş, zaruri bekletici sorun hallerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararının Bekletici sorun yapılması

Doktrinde, *“hukuk mahkemesi ile idarî mahkeme arasında olumlu görev (yargı yolu) uyuşmazlığı çıkması halinde hukuk mahkemesi, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar davanın görülmesini geri bırakır; yani Uyuşmazlık Mahkemesi’nin kararını bekletici sorun yapar. Mahkeme, altı ay içinde Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı gelmezse, davayı görmeye devam eder.”*⁶ şeklinde ifade edildiği üzere, iki farklı yargı kolu arasındaki uyuşmazlığa ilişkin görülecek yargılamada, iki yargı koluna tabi mahkeme de kamu düzeninden olan göreve ilişkin uyuşmazlık mahkemesi kararı tesis edilmeden yargılamaya devam edemeyecektir.

3. İcra Mahkemesinin Bekletici Sorun Yapması

2004 sayılı İcra ve iflas Kanunu’nun (*“2004 sayılı Kanun”*)⁷ 68. maddesinde, icra mahkemesinin borçluya, terekenin borca batık olduğunun tespiti için dava açması için vermesi gereken süreden bahsedilmektedir. Söz konusu süre içerisinde, borçlu terekenin borca batık olduğunun tespiti için dava açarsa, itirazın kesin kaldırılması ile görevli mahkeme, bu davanın sonucu bekletici sorun yapmak zorundadır.⁸ Yani mahkeme, kendi görev alanına girmeyen somut bir olayın tespiti için taraflardan birine görevli mahkemede dava açması için süre vermekte ve süresi içinde açılan bu dava mahkemeden gelecek olan tespit kararını bekletici sorun yapacaktır.

be raised before civil courts of criminal courts and the objection regarding the competence of arbitrator. If the aforementioned claims are not raised by a lawsuit, the arbitrator must grant time to file a lawsuit and await the result of the lawsuit as a prejudicial question.

C. Non-Obligatory Prejudicial Question

In principle, the power of discretion to await the outcome of another court's trial as a prejudicial question belongs to the judge in civil court. Aforementioned circumstances constitute exceptions. In doctrine, matter of non-obligatory prejudicial question is examined in two different ways; suspension a pending lawsuit due to a prejudicial question and suspension an intended lawsuit due to a prejudicial question.⁹ It is focused herein on that suspension of a pending case as prejudicial question and especially focused on suspension of a pending case before a criminal court in civil court cases.

In regard to the pending cases, the court may await another civil court, criminal court or administrative court decision as prejudicial question if both cases are connected. *"It is required to suspend a case in another case as prejudicial questions that the cases must be pending before different courts, the cases must be related and, the matter of pending case must effect the decision of suspended case. In other words the decision of pending case must be qualified to affect the suspended case's result."*¹⁰ As mentioned in the Court of Cassation decision, it is required to suspend a case in another case as prejudicial question; the cases must be pending before different courts. In the event of that the cases pending before same court or the cases joined by request, the Court examine the case affecting to the other case as a preliminary issue and shall not suspend the trial. The second condition to decide

4. Hakemlerin Bekletici Sorun Yapma Zorunluluğu

Hakem huzurunda görülmekte olan bir davada, taraflardan birisinin ileri süreceği bazı hususlar bakımından hakem, taraflara iddiası hakkında mahkemede tespit davası açmak üzere süre verir. Süresi içerisinde davanın açılması halinde hakem, bu davanın sonucunu bekletici sorun yapmak zorundadır. Hakem tarafından süre verilebilecek iddialar; ceza veya hukuk mahkemesi nezdinde ileri sürülmesi gereken sahtelik iddiası ve görülen davanın hakemin görevine girmedikleri iddiasıdır. Bahsedilen bu iddialar ile bir dava açılmış ise, hakem bu davaların sonucunu bekletici mesele yapacaktır. Eğer dava açılmamış ve iddialar sadece hakem huzurunda ileri sürülmüş ise, hakem bu konuda mahkemede dava açılması için süre vermek ve açılan davanın sonucunu bekletici sorun yapmak zorundadır.

C. Zorunlu Olmayan Bekletici Sorun

Genel kural, hukuk mahkemesinin görmekte olduğu bir davada, başka bir mahkemede görülen veya görülecek olan davanın bekletici mesele yapıp yapılmamasının takdirinin hâkime ait olmasıdır. Yukarıda sayılan haller istisna teşkil etmektedir. İhtiyari bekletici sorun meselesi doktrinde, görülmekte olan davanın bekletici sorun yapılması ve açılacak olan davanın bekletici sorun yapılması şeklinde ikili bir ayırım yapılmak suretiyle incelenmektedir.⁹ İşbu makalenin konusu gereği tarafımızca sadece, görülmekte olan bir davanın bekletici sorun yapılması üzerinde durulacak ve özel olarak, ceza mahkemesinde görülmekte olan bir davanın hukuk mahkemesinde bekletici mesele yapılması incelenecektir.

Görülmekte olan davalar bakımından mahkeme, ara-

FOOTNOTE

¹ Official Gazette (OG) dated 04.02.2011 numbered 27836.

² OG dated 02-03-04.07.1927 numbered 622-623-624.

³ Baki Kuru/ Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz, Medeni Usul Hukuku, V.1/1, Ed. 20, Ankara 2009, p.497.

⁴ Hakan Pekcanitez, "Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire)", Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, V.1, N.1-4, İzmir 1980, pp.249-275, p.252. <http://hukuk.deu.edu.tr/fakultemiz/hukuk-fakultesi-dergisi/yil-1-sayi-1/> (Last access: 26.04.2017)

⁵ Turkish Constitution Art. 152/III. "If the court is

not convinced of the seriousness of the claim of unconstitutionality, such a claim together with the main judgment shall be decided upon by the competent authority of appeal."

⁶ Kuru/ Arslan/ Yılmaz, p.500.

⁷ OG dated 19.06.1932 numbered 2128.

⁸ İbrahim Asık, Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, V.1/1, Ankara 2012, p.119.

⁹ Kuru/ Arslan/ Yılmaz, p.501.

¹⁰ 22th Civil Chamber of the Court of Cassation (CC), decision dated 23.05.2016 numbered E.2015/21451, K.2016/14735.

¹¹ Kuru/ Arslan/ Yılmaz, p.502.

¹² OG dated 04.11.2011 numbered 27836.

¹³ TCO Article 74 "The judge does not depend to legislations of criminal law to decide negligence of defacer or existing of ability to distinguish as well the judge does not depend to sentence of acquittal of criminal court. Decision of criminal judge as regards evaluation of negligence and determination of damage is not binding to civil court judge as well. In the same manner, the decision regarding evaluation of negligence and determination of damage does not depend on civil court judge."

on a prejudicial question is the existence of a relation between the cases. The relation for suspension as prejudicial question should be interpreted in a narrow perspective than relation for joinder of cases, even though determination of this relation is framework of judicial discretion (discretion of judge).¹¹ In this case, the criteria to be considered; in the event that the suspended case may not be concluded before the pending case and decisions of the cases affect each other. If these conditions occur, a case shall suspend another case as prejudicial question. Judge of the competent court may decide to suspend as prejudicial question in case aforementioned conditions are met.

III. MAKING CRIMINAL COURT DECISIONS A PREJUDICIAL QUESTION IN CIVIL COURT CASES

Article 74 of Turkish Code of Obligation numbered 6098 (“TCO”)¹² instructs the suspension of a case pending before criminal court as a prejudicial question in civil court cases. In Article, it is stipulated as, “*The judge does not depend to legislations of criminal law to decide negligence of defacer or existing of ability to distinguish as well the judge does not depend to sentence of acquittal of criminal court. Decision of criminal judge as regards evaluation of negligence and determination of damage is not binding to civil court judge as well.*”¹³ It may be asserted that as per this provision, the judge of a civil court is not bound with a decision of criminal court. As per this provision of TCO, independence is granted to civil court judges against criminal court.

The granted independence to civil court judge cannot be unconditional. Indeed, the civil court judge is bounded with an imprisonment sentence of a criminal court.¹⁴ Aside from this rule, the civil court judge may suspend

larında bağlantı bulunması halinde, başka bir hukuk mahkemesinin, ceza mahkemesinin ya da idare mahkemesinin kararını bekletici mesele olarak yapabilecektir. “*Derdest olan bir davanın sonuçlanmasının başka bir davada bekletici sorun yapılabilmesi için bekletici mesele yapılacak davanın başka bir mahkemede görülmekte olması, iki dava arasında bağlantı bulunması ve diğer davada kesin olarak karara bağlanacak olan hukuki ilişkinin, kısmen veya tamamen bekletilerek davaya etkili olması başka bir ifadeyle diğer dava hakkında verilecek hükmün bekletilerek davada verilecek hükmü etkileyecek nitelikte olması gerekir.*”¹⁰ Bir davanın başka bir davada bekletici sorun yapılabilmesi için, Yargıtay içtihadında da belirtildiği üzere, davaların farklı mahkemelerde görülmesi gerekmektedir. Davaların aynı mahkemede görülmesi veya talep edilerek birleştirilmeleri halinde, mahkeme bu davaları olsa olsa bir ön sorun olarak ele alacak ve önce çözümlenmesi gereken davayı çözümlererek yargılamaya ara vermeyecektir. Bekletici sorun kararı verilebilmesi için gereken ikinci şart ise, bekleyecek dava ile beklenecek dava arasında bağlantı bulunmasıdır. Bu bağlantının tespiti hâkimin takdirinde olmasına karşın, bekletici sorun kararı verebilmek için aranan bağlantı, davaların birleştirilmesinde aranan bağlantıya nazaran daha dar yorumlanmalıdır. Burada esas alınması gereken kriterler, davalardan birinin sonuçlanmaması halinde, diğerinin de sonuçlanmasının mümkün gözükmemesi ve davalardan biri hakkında verilecek kararın, diğerini etkileyecek nitelikte bulunmasıdır. Bu şartların varlığı halinde iki dava arasında bağlantı varsayılır ve biri diğeri için bekletici sorun yapılır.¹¹ Yargılama yapmakla görevli mahkemenin hâkimi önüne gelen olayda, yukarıda belirttiğimiz şartların mevcut olduğuna kanaat getirdiği takdirde, bekletici sorun kararı verebilecektir.

DİPNOT

¹ 04.02.2011 tarih, 27836 sayılı Resmi Gazete (RG).

² 02-03-04.07.1927 tarih, 622-623-624 sayılı RG.

³ Baki Kuru/ Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz, Medeni Usul Hukuku, C.1/1, 20. Bası, Ankara 2009, s.497.

⁴ Hakan Pekcanitez, “Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire)”, Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1-4, İzmir 1980, s.249-275, s.252. <http://hukuk.deu.edu.tr/fakultemiz/hukuk-fakultesi-dergisi/yil-1-sayi-1/> (Son erişim: 26.04.2017)

⁵ T.C. Anayasası m.152/III. “Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar

verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.”

⁶ Kuru/ Arslan/ Yılmaz, s.500.

⁷ 19.06.1932 tarih, 2128 sayılı RG.

⁸ İbrahim Aşık, Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, Ankara 2012, s.119.

⁹ Kuru/ Arslan/ Yılmaz, s.501.

¹⁰ Yargıtay 22. Hukuk Dairesi (HD), T. 23.05.2016, E.2015/21451, K.2016/14735 sayılı karar.

¹¹ Kuru/ Arslan/ Yılmaz, s.502.

¹² 04.11.2011 tarih, 27836 sayılı RG.

¹³ 6098 sayılı Kanun m.74 “Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz.”

the trial pending before a criminal court as prejudicial. Broad judicial discretion is provided to judge of civil court and this judicial discretion is tried to be directed by the decisions of Court of Cassation According to the Court of Cassation practice; the trial of civil court should continue in the event that civil court is ahead of criminal court in examining procedure. If not, the civil court should suspend to criminal court as prejudicial questions pursuant to practice of the Court of Cassation.¹⁵ Aforementioned practice applies frequently especially with regard to the cases requiring to determine the forgery of deeds. In the event that the deed is subjected to a criminal case; the civil court shall suspend its trial and await the criminal case result due to a prejudicial question providing that the examining procedure of criminal court is being ahead than examining procedure of civil court. According to the Court of Cassation, civil court should suspend its trial and await criminal case regarding a deed drafted against parties' intention.¹⁶ In the same manner, in the event that a person is destitute of a right end of a criminal case; civil court should suspend the criminal case as prejudicial question. For instance, in a heritage case pending before civil court should be suspended due to the criminal case themed the part of the heritage case is tried as suspected of murder of deceased since the suspected may lose the right on heritage as per Article 578 of Turkish Civil Code ("TCC").¹⁷

The main reason of the Court of Cassation's opinion is that the criminal court has broader opportunities than the civil court to find the truth. Hence, the criminal trial procedure in comparison with the civil trial procedure, the criminal trial is applicable for reaching the truth considering the option of evidence submission at every stage in criminal trial. It is stated that in the trial system based by CCP is inadequate to reach the truth because of extension of claim and defense interdiction. Otherwise, rule of proving by deed is legislated in CCP.¹⁸ This legislation may be considered as an obstacle to reach the truth. Civil court judge depends on the evidences submitted by the parties pursuant to principle of preparation of case by parties (Art. 25 of the Law numbered 6100) unless a special obligation of ex officio examination charged by law. It means, the verdict is rendered by examining the evidences submitted by the parties.¹⁹ In this case, an obligation charged to a civil court judge is noted. The judge may not consider the facts which are not submitted by parties and moreover act reminiscently.²⁰ As it is seen, civil court must consider the evidences only submitted by the parties. The civil court may not examine on

III. CEZA MAHKEMESİNDE GÖRÜLEN DAVANIN HUKUK MAHKEMESİNDE BEKLETİCİ SORUN YAPILMASI

Hukuk mahkemesinin, ceza mahkemesinde görülen bir davayı bekletici mesele yapması konusunda, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun¹² 74. maddesi yol gösterici niteliktedir. Madde metninde, "*Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz.*"¹³ şeklindeki düzenleme mevcuttur. Bu düzenleme uyarınca, hukuk mahkemesi hâkiminin ceza mahkemesi kararıyla bağlı olmadığı sonucuna varılabilecektir. 6098 sayılı Kanun'un bu düzenlemesi ile, hukuk hâkimine ceza mahkemesi karşısında bir serbestlik tanınmıştır.

Hukuk hâkimine tanınan bu bağımsızlığı mutlak bir bağımsızlık olarak ele almamak gerekmektedir. Nitekim hukuk hâkimi, ceza hâkimi tarafından tesis edilen mahkûmiyet hükmü ile bağlı olacaktır.¹⁴ Bu husus dışında genel kurala uygun olarak hukuk mahkemesi hâkimi, gerekli gördüğü takdirde ceza davasını bekletici sorun olarak kabul edebilecektir. Bu noktada hukuk hâkimine tanınmış geniş bir takdir yetkisi bulunmakta olup, Yargıtay içtihatları ile bu serbestliğe yön verilmeye çalışılmaktadır. Yargıtay uygulaması, tahkikat aşamasında hukuk mahkemesinin ceza mahkemesinden daha ilerde olması halinde, yargılamaya devam edilmesi; ceza mahkemesinin tahkikat aşamasında daha ileri bir aşamada olması halinde ise, ceza mahkemesinde görülmekte olan davanın hukuk mahkemesinde görülen dava bakımından bekletici sorun yapılmasına karar verilmesi gerektiği yönündedir.¹⁵ Söz konusu uygulama özellikle, senedin sahteliğine ilişkin tespitin gerekli olduğu davalar bakımında sıklıkla uygulanmaktadır. Senedin sahteliğinin ceza yargılamasına da konu olması halinde, ceza mahkemesi tahkikat aşaması olarak hukuk mahkemesinin ilerisinde ise, hukuk mahkemesi ceza mahkemesinde görülen davayı bekletici sorun yapacaktır. Yargıtay'a göre, dava konusu belgenin tarafların iradesine aykırı olarak doldurulup doldurulmadığı hususunda, hukuk mahkemesinin ceza mahkemesi tarafından görülen davayı bekletici sorun yapmalıdır.¹⁶ Aynı şekilde, ceza mahkemesinde görülen bir dava neticesinde, bir kimse bir haktan mahrum kalacaksa, o hakka ilişkin hukuk

evidences submitted by the parties. In cases which may lead to irreversible forfeiture, it is required that civil court should suspend its trial and await the criminal court decision as prejudicial question since the criminal court is in a more appropriate position to reach truth.

IV. CONCLUSION

As explained above in detail, although preliminary issue contain prejudicial question in a broad sense, significant differences occurs between them in the strict sense. Preliminary issue may be described as a casus which should be solved prior to a decision. On the other hand, prejudicial question may be described as a suspension of the trial and await another court's decision considering the fact that another court is competent to handle the resolution of a dispute. These two different conditions must be present at the same time to apply the prejudicial question; the case to be suspended must be pending before another court and the cases must be related. But the relation between the cases should not be consid-

mahkemesi önünde görülen dava bakımından ceza davasının bekletici sorun olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse, hukuk mahkemesinde görülen bir miras davasında, murisin öldürülmesine karıştığı iddia edilen davacının, ceza yargılaması neticesinde suçlu bulunması halinde, miras bırakandan kendisine kalacak olan mallar üzerindeki haklarını 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ("**4721 sayılı Kanun**")¹⁷ 578. maddesi uyarınca kaybedecek olduğundan, hukuk mahkemesinin ceza yargılamasını bekletici sorun yapması gerekecektir.

Yargıtay'ın bu görüşte olmasının temel sebebi, ceza mahkemesinin hakikate ulaşma konusunda araştırma bakımından daha geniş imkânlarının bulunuyor olmasıdır. Nitekim ceza yargılaması ve hukuk yargılaması karşılaştırıldığında ceza yargılaması, her aşamada delil sunulabileceği de nazara alındığında, somut gerçeğe ulaşılması konusunda, hukuk yargılamasına göre daha elverişlidir. 6100 sayılı Kanun'un esas aldığı yargılama sisteminde, yargılamanın belli aşamalarından sonra

ered as broad as the relation required to joinder of actions. Civil court judge is not bounded by the decision of a criminal court judge according to general legislation of TCO. However, this independence does not occur in terms of imprisonment sentence of criminal court. Civil court judge may decide independently to suspend its trial due to a criminal case as prejudicial question. The Court of Cassation has established some criteria to the demarcation of the independence of civil court judge. As mentioned above, the Court of Cassation has the opinion that the imprisonment sentences are binding

iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağı olması hasebiyle, somut gerçeğe ulaşılması konusunda yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Bunun dışında yine 6100 sayılı Kanun'da kesin delil ile ispat kuralı düzenlenmiştir.¹⁸ Bu düzenleme de, hukuk yargılamasında somut gerçekliğe ulaşılması yönünden bir engel olarak kabul edilebilecektir. Medeni hukuk yargılamasından hâkim olan "tarafarca getirilme ilkesi" (6100 sayılı Kanun m.25) gereğince hâkim, kanunda özel olarak kendisine re'sen araştırma görevi yüklenmedikçe tarafların getirdiği deliller ile bağlı kalacaktır. Yani somut gerçeği araştırma yoluna gider-

FOOTNOTE

14 Assembly of Civil Chambers of the Court of Cassation, decision dated 06.03.2013, numbered E.2012/4-800, K.2013/322.

15 1st CC, decision dated 07.05.2015, numbered E.2014/22658, K.2015/6827.

16 13th CC, decision dated 12.05.2016, numbered E.2015/8432, K.2016/13037.

17 OG dated 08.12.2001, numbered 24607.

18 CCP Article 200 "It is required to proof with

material evidence that a legal transaction amounting over TRY 2.500,00 fulfilled to originate, forfeiture, conveyance, modified, renewal, postponement, confession and retirement of a right. Although amount of the legal transactions decrease below TRY 2.500,00 by fulfilment or remission, this legal transactions may not proof without deed.

(2) In circumstances requiring to proof by deed, witnesses may be heard by remind legislation in first article."

19 Halil Kılıç, Açıklamalı - İctihatlı HMK, V. 1, Ankara 2011, p.723.

20 CCP Article 25/1 "Judge may not consider or act reminiscently anything or any facts which are not submitted by parties."

on civil courts. Other circumstances, especially for disputes regarding the forgery of deeds, dominant view is that the civil court should suspend its trial and await the criminal case providing that criminal trial procedure is ahead from civil court trial procedure. However, according to another opinion of the Court of Cassation is that in the case of the possibility of occurrence of a serious forfeiture, civil court should suspend its trial and await the criminal case result as prejudicial question since the criminal court has more sufficient opportunities than civil court to reach the truth. ■

ken kural olarak tarafların sunduğu deliller üzerinde bir inceleme yaparak karar tesis edecektir.¹⁹ Bu hususta hukuk mahkemesi hâkimine yüklenmiş bir yükümlülük söz konusudur. Hâkim tarafların söyledikleri dışındaki vakıaları dikkate alamayacak ve hatta onlara hatırlatıcı davranışlarda dahi bulunamayacaktır. Görüldüğü üzere, hukuk mahkemesi tarafların temin ettiği deliller ile yetinecek olup, bunun dışında bir inceleme yapmayacaktır. Bu sebeple geri dönülmez hak kayıplarına sebebiyet verebilecek durumlarda hukuk mahkemesinin, ceza mahkemesinin somut gerçekliğe ulaşma konusunda daha

DİPNOT

14 O Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.06.03.2013, E.2012/4-800, K.2013/322 sayılı karar.

15 Yargıtay 1. HD, T.07.05.2015, E.2014/22658, K.2015/6827 sayılı karar.

16 Yargıtay 13. HD, T.12.05.2016, E.2015/8432, K.2016/13037 sayılı karar.

17 08.12.2001 tarih, 24607 sayılı RG.

18 6100 sayılı Kanun m.200 "Bir hakkın doğumu, düşürülmesi, devri, değiştirilmesi, yenilenmesi,

ertelenmesi, ikrarı ve itfası amacıyla yapılan hukuki işlemlerin, yapıldıkları zamanki miktar veya değerleri ikibinbesyüz Türk Lirasını geçtiği takdirde senetle ispat olunması gerekir. Bu hukuki işlemlerin miktar veya değeri ödeme veya borçtan kurtarma gibi bir nedenle ikibinbesyüz Türk Lirasından aşağı düşse bile senetsiz ispat olunamaz.

(2) Bu madde uyarınca senetle ispatı gereken hususlarda birinci fıkradaki düzenleme hatırlatılarak

karşı tarafın açık muvafakati hâlinde tanık dinlenebilir."

19 Halil Kılıç, Açıklamalı - İçtihatlı HMK, Cilt 1, Ankara 2011, s.723.

20 6100 sayılı Kanun m.25/1 "Kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkim, iki taraftan birinin söylemediği şeyi veya vakıaları kendiliğinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz."

elverişli bir pozisyonda olması sebebiyle, ceza mahkemesinde görülen yargılama hakkında tesis edilecek kararın bekletici sorun yapılması gerekmektedir.

IV. SONUÇ

Yukarıda detayları ile izah edildiği üzere, ön sorun geniş anlamda bekletici sorunu kapsamına rağmen, dar anlamda bakıldığında aralarında belirgin farklar olduğu görülecektir. Ön sorun dar anlamda, mahkemenin karar vermeden önce çözümlemesi gereken hadise olarak nitelenebilecektir. Bekletici sorun ise, mahkemenin karar verebilmesi için mutlaka sonuçlanması gereken bir hususun başka bir mahkemenin görev alanında olması sebebiyle, o mahkeme tarafından verilecek kararın beklenmesi ve bu karar göre sonuca varılması olarak tanımlanabilecektir. Bekletici sorun kurumunun uygulanabilmesi için iki şartın aynı anda mevcut olması gerekmektedir. Bunlar, hakkında bekletici sorun kararı verilecek olan davanın başka bir mahkemede görülmesi ve iki dava arasında bağlantı olmasıdır. Fakat buradaki bağlantı, davanın birleştirilmesi kurumunun uygulanabilmesi için gereken bağlantı kadar geniş değerlendirilmemelidir. 6098 sayılı Kanun'un genel düzenlemesi

uyarınca hukuk mahkemesi hâkimi, ceza mahkemesi hâkiminin kararı ile bağlı değildir. Fakat bu bağımsızlık ceza mahkemesi tarafından mahkûmiyete yönelik tesisi edilen kararlar bakımından mevcut değildir. Ceza mahkemesinde yapılan yargılamanın hukuk mahkemesi huzurunda görülmekte olan bir davada bekletici sorun yapılması bakımından, hukuk mahkemesi hâkimi serbestçe karar verebilecektir. Yargıtay'ın bu serbestliğin sınırlarının belirlenmesi bakımından koyduğu bazı kriterler mevcuttur. Yukarıda da belirtildiği üzere, Yargıtay öncelikle, ceza mahkemesi tarafından mahkûmiyet yönünde tesis edilen kararların hukuk mahkemesini bağlayacağı görüşündedir. Bunun dışındaki konularda özellikle de senedin sahteliğine ilişkin uyuşmazlıklarda hukuk mahkemesinin ceza yargılamasının tahkikatta daha ileri aşamada olması şartı ile bekletici mesele yapılması gerektiği görüşü hâkimdir. Ancak Yargıtay'ın bir diğer görüşü ise, hukuk mahkemesinde görülecek yargılama neticesinde taraflardan birinin ciddi bir hak kaybına uğraması söz konusu ise, ceza mahkemesinin somut gerçekliğe ulaşma konusunda daha elverişli imkânlarla sahip olması sebebiyle, ceza mahkemesi nezdinde görülen yargılama neticesinde verilecek olan kararın hukuk mahkemesi tarafından bekletici mesele yapılması gerektiği yönündedir. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

Baki Kuru, Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Medeni Usul Hukuku, V. 1/1, Ed. 20, Ankara 2009

İbrahim Aşık, Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, V.1/1 Ankara 2012

Hakan Pekcantez, "Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire)", Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, V.1, N.1-4, İzmir 1980, pp.249-275, p.252. <http://hukuk.deu.edu.tr/fakultemiz/hukuk-fakultesi-dergisi/yil-1-sayi-1/> (Last access: 26.04.2017)

Halil Kılıç, Açıklamalı - İctihatlı HMK, V.1/2, Ankara 2011

Kazancı information system of regulations (Last access: 09.02.2017) <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

Baki Kuru, Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Medeni Usul Hukuku, C. 1/1, 20. Bası, Ankara 2009

İbrahim Aşık, Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, C.1/1, Ankara 2012

Hakan Pekcantez, "Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire)", Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1-4, İzmir 1980, s.249-275, <http://hukuk.deu.edu.tr/fakultemiz/hukuk-fakultesi-dergisi/yil-1-sayi-1/> (Son erişim: 26.04.2017)

Halil Kılıç, Açıklamalı - İctihatlı HMK, C.1/2, Ankara 2011

Kazancı mevzuat bilgi bankası (Son erişim: 09.02.2017) <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>